

Ankestyrelsen

NYT

NYT FRA ANKESTYRELSEN NR. 8 DECEMBER

2010

	Side
Gråzonen mellem arbejde og fritid	2
Afklaring om høreapparater	8
Formelle regler volder problemer	12
Kommuner prioriterer frivilligområdet	15
Refusion når borgere med stort behov for hjælp flytter i egen bolig	18
Kort Nyt fra Ankestyrelsen	23

Gråzonen mellem arbejde og fritid

Efter arbejdsskadeloven er det kun personskader, der sker under udførelse af arbejde for en arbejdsgiver, der er omfattet af reglerne om arbejdsskader. Skader, der sker i fritiden, kan ikke anerkendes som en arbejdsskade. I dag er skillelinjen mellem arbejde og fritid imidlertid ikke så skarp, som den var tidligere. Det slår Ankestyrelsen endnu engang fast i en ny Principafgørelse på arbejdsskadeområdet.

Af fuldmægtig Camilla Simonsen, Ankestyrelsen

Arbejdsliv møder privatliv

I dag er det almindeligt, at en arbejdsgiver tilbyder medarbejderne at deltage i sociale og kulturelle firmaarrangementer. I mange tilfælde er arbejdsgiverens formål med arrangementet at skabe et bedre sammenhold på arbejdspladsen og motivere de ansatte. Det kan f.eks. være julefrokoster, DHL-stafetten og teaterture.

I Ankestyrelsen forventer vi, at denne tendens til at blande arbejde og fritid er stigende. Vi forventer derfor også i fremtiden at få flere sager om arbejdsskader, som medarbejdere har pådraget sig i forbindelse med et firmaarrangement.

Ankestyrelsen har igennem en lang række år søgt at afklare denne gråzone mellem arbejde og fritid, men i takt med at antallet af firmaarrangementer og dermed også skader i forbindelse hermed stiger, opstår der stadig tvivlsspørgsmål.

- Er en skade omfattet af arbejdsskadeloven, når den opstår under en julefrokost eller en idrætsdag, hvor arbejdsgiveren har planlagt og finansieret aktiviteterne?
- Hvis en medarbejder falder og slår sig under den årlige DHL-stafet, som arbejdsgiveren har opfordret de ansatte til at deltage i og har givet økonomisk tilskud til, er medarbejderens skade så en arbejdsskade?

Fortolkning af gråzonen gennem tiden

Ankestyrelsen har i adskillige tilfælde taget stilling til, hvornår en skade er opstået i privat sammenhæng, og hvornår der er tale om en arbejdsskade. På den måde har vi forsøgt at angive nogle rammer for gråzonen mellem arbejde og privatliv.

Sagerne på dette område er imidlertid præget af meget specifikke omstændigheder, og fremtidige afgørelser på dette område skal vurderes konkret.

I Ankestyrelsen fokuserer vi på, om der er en naturlig forbindelse mellem en personskade og et firmaarrangement, og især følgende kriterier indgår i vores vurdering:

- Er arbejdsgiver arrangør?
- Har ledelsen sendt indbydelser til alle medarbejdere?
- Er firmaarrangementet finansieret af arbejdsgiver?
- Hvem kan deltage i firmaarrangementet?

- Hvem fastsætter rammerne for og tilrettelægger arrangementet (praktiske forhold, indhold)?
- Har arbejdsgiver den overordnede interesse i arrangementet – socialt arrangement for alle afdelinger?
- Er der tale om et nøje fastlagt program for arrangementet?
- Er ledelsen repræsenteret i arrangementet?
- Er aktiviteten, som skadelidte kom til skade ved, et naturligt led i arrangementet?
- Har firmaarrangementet en reklamemæssig værdi for arbejdsgiveren?

Disse kriterier er ikke udtømmende, men er en opregning af de elementer, som vi tidligere har tillagt stor betydning i disse sager.

For at vise udviklingen og skabe et overblik, vil vi præsentere nogle af de principielle afgørelser, vi har truffet de sidste 20 år:

Rundbold efter arbejdstid

I 1991 afgjorde Ankestyrelsen en principiel sag om en arbejdsskade opstået i forbindelse med et firmaarrangement:

To enheder i en virksomhed aftalte at spille rundboldkamp i Fælledparken for at udbygge samarbejdsrelationerne mellem afdelingerne. Kampen begyndte en time før normal arbejdstids ophør og fortsatte efter normal arbejdstids ophør. Undervejs kom en medarbejder til skade ved at få en bold i hovedet. Flere af virksomhedens chefer deltog i arrangementet og spillede også med i rundboldkampen.

Ankestyrelsen fandt, at tilskadekomsten skyldtes arbejdet eller de forhold, hvorunder dette arbejde foregik. Afgørelsen var et banebrydende skridt i retning af en bredere mulighed for at anerkende skader under firmaarrangementer.

Principafgørelsen (U-2-91) er i dag historisk, men det var første gang Ankestyrelsen anerkendte en skade som en arbejdsskade i forbindelse med et arrangement, som ikke havde en direkte arbejdsmæssig karakter.

Stor sportsweekend arrangeret af arbejdsgiver

En stor dansk bank med 6.000 ansatte arrangerede en sportsweekend, hvor ca. en fjerdedel af de ansatte deltog. Der var tale om et arrangement med 2 overnatninger, og der var bestilt særtog til deltagerne. Der var i alt 17 idrætsgrene at deltage i, og formålet med arrangementet var at styrke det sociale fællesskab mellem bankens enheder. Banken stod for alt det praktiske ved arrangementet og dækkede 80 procent af udgifterne. Arbejdsgiveren havde reklameret med arrangementet, og der var ikke involveret personale- eller idrætsforeninger i arrangementet, hvor størstedelen af direktionen og de fleste mellemledere også deltog.

Ankestyrelsen fandt, at arrangementet var omfattet af loven, selvom det foregik uden for arbejdstiden. Baggrunden for denne vurdering var, at arbejdsgiver havde den overvejende interesse i afholdelsen af arrangementet, der havde til formål at styrke det sociale fællesskab både internt i hver afdeling og mellem bankens mange enheder.

Afgørelsen er offentliggjort som Principafgørelse U-11-98. Afgørelsen erstattes af den nyeste Principafgørelse på området, og Principafgørelse U-11-98 vil derfor snart blive gjort historisk. Det skyldes, at vi ønsker et mere tidssvarende eksempel.

[Søg efter Principafgørelse U-11-98 i Principdatabasen >>](#)

Firmaarrangement på Oslobåden

I 2003 tog Ankestyrelsen endnu engang stilling til spørgsmålet om skillelinjen mellem arbejde og privatliv.

Denne sag handlede om en medarbejder, der deltog i et firmaarrangement, som foregik om bord på Oslobåden. Arrangementet varede flere dage, og flere chefer deltog. Sejlturen havde både et fagligt og et socialt indhold. Under en dans med en nyudnævnt chef i skibets diskotek blev skadelidte skubbet bagover af en beruset passager. Hun slog baghovedet og besvimelede.

Ankestyrelsen fandt, at tilskadekomsten skete som led i skadelidtes arbejde, da hun kom til skade under et firmaarrangement, der var arrangeret af arbejdsgiveren. Det blev også tillagt vægt, at der var chefer til stede ved arrangementet, da skadelidte kom til skade, og at deltagerne ikke havde mulighed for at forlade arrangementet. I Principafgørelsen skriver vi, at skadelidte ikke skulle: "... bøde for, at arbejdsgiveren havde undladt at vælge et dagsarrangement på et mere typisk konferencested".

[Søg efter Principafgørelse U-5-03 i Principdatabasen >>](#)

Personalefest med rodeotyr afvist

Samme år som afgørelsen om tilskadekomsten på Oslobåden traf Ankestyrelsen endnu en principiel afgørelse om afgrænsningen mellem arbejdsliv og privatliv ved arbejdsskader.

I sagen kom en medarbejder til skade under en personalefest, som var arrangeret af personaleforeningen og som foregik uden for den normale arbejdstid. Arbejdsgiver havde hverken iværksat, planlagt eller finansieret festen, men havde dog givet personaleforeningen lov til at afholde den i virksomhedens lokaler. Til brug for festen havde

foreningen lejet en mekanisk rodeotyr, og skaden skete, da skadelidte blev kastet af tyren og slog sin finger.

I modsætning til i de tidligere Principafgørelser på området valgte Ankestyrelsen i denne sag ikke at anerkende skaden som en arbejdsskade. Der blev især lagt vægt på, at arbejdsgiver ikke havde været en del af festen, hverken i forhold til planlægning eller deltagelse.

[Søg efter Principafgørelse U-7-03 i Principdatabasen >>](#)

Seniorweekend for medarbejdere og ægtefæller

I 2004 afviste Ankestyrelsen endnu engang at anerkende en skade som en arbejdsskade i en principiel sag.

Arbejdsgiveren havde i sagen arrangeret en seniorweekend for ansatte med en vis alder og deres ægtefæller. Det var frivilligt at deltage, og arbejdsgiveren betalte for arrangementet. Formålet med weekenden var, at de deltagende medarbejdere skulle informeres om diverse muligheder og forhold vedrørende pension, arv, økonomi, mental omstilling til pensionisttilværelsen osv. Under dansen efter den første aften blev skadelidte revet med i et fald og slog sig.

Ankestyrelsen afviste også i dette tilfælde at anerkende skaden efter arbejdsskadeloven. Ved afgørelsen blev der lagt vægt på, at hændelsen ikke skete i forbindelse med det arbejde, skadelidte var ansat til at udføre for arbejdsgiveren. Skaden skete ikke under deltagelse i et arrangement, der overvejende var i arbejdsgiverens interesse. Deltagelse i arrangementet, som var frivilligt, måtte ud fra arrangementets form og indhold samt deltagerkredsen overvejende anses for at være i skadelidtes private interesse og ikke arbejdsmæssigt relevant, hverken socialt eller fagligt.

[Søg efter Principafgørelse U-12-04 i Principdatabasen >>](#)

Firmaarrangementer kan ikke opdeles

Et firmaarrangement skal anses som ét hele, uanset at det er opdelt i flere dele. Det slog Højesteret fast den 3. juli 2008.

Sagen handlede om en stilladsarbejder, som deltog i en regatta, hvor forskellige virksomheder var deltagere i en dragebådssejls en lørdag uden for arbejdstiden. Det var frivilligt at deltage, og flere af skadelidtes kolleger deltog. De deltagende medarbejdere fik ikke løn under arrangementet, og ægtefæller og kærester var

velkomne. Efter regattaen tog de, der ønskede det, med til arbejdsgiverens sommerhus, hvor der blev budt på mad.

Ankestyrelsen tiltrådte Arbejdsskadestyrelsens afslag på anerkendelse, da skaden skete på en sådan måde, at det ikke kunne anses for at være en del af skadelidtes arbejde. Under arrangementet i arbejdsgiverens sommerhus kom skadelidte nemlig til skade ved at glide i fugtigt græs, da han blev jagtet af en kollega, hvis lomme skadelidte havde hældt øl ned i. Skadelidte og nogle af hans kolleger opholdt sig i sommerhusets have i forbindelse med en fodboldkamp, de selv havde taget initiativ til.

Østre Landsret og senere Højesteret afslog også at anerkende skaden som en arbejdsskade ud fra en vurdering af de omstændigheder, som skaden var sket under. Til gengæld fastslog både Landsretten og Højesteret, at der ikke kunne ske en opdeling af det pågældende firmaarrangement i henholdsvis arbejde og fritid.

Retten fandt, at et firmaarrangement skal ses som et hele, men at der skal være en naturlig forbindelse mellem personskaden og firmaarrangementet, før der kan ske anerkendelse.

Dommen er offentliggjort som Principafgørelse 10-09.

[Søg efter Principafgørelse 10-09 i Principdatabasen >>](#)

Ankestyrelsen fastholder praksis i ny afgørelse

I en ny Principafgørelse slår Ankestyrelsen endnu engang praksis fast. Afgørelsen skal erstatte Principafgørelse U-11-98 (som er beskrevet ovenfor) som en mere tidssvarende principiel udmelding.

Sagen drejede sig om en skade, som skadelidte pådrog sig under en fodboldturnering uden for arbejdstid. Fodboldturneringen var en del af et årligt socialt arrangement på en stor arbejdsplads og bestod af to dele.

Første del var et sportsstævne om dagen med turneringsaktiviteter og fornøjelser. Her kunne både ansatte, familie og venner deltage, men kun ansatte kunne deltage i de sportslige aktiviteter. Det var gratis at deltage i stævnet, og arrangementet fandt sted på en lørdag. Anden del af arrangementet var en fest om aftenen, som kun de ansatte måtte deltage i. Deltagelse i festen kostede et mindre beløb. Ledelsen deltog i både dags- og aftenarrangementet.

Ankestyrelsen lagde især vægt på at,

- arbejdsgiver havde den overordnede interesse i arrangementet,

- det var et socialt arrangement for alle afdelinger,
- ledelsen deltog i hele arrangementet,
- der blev sendt indbydelser til alle medarbejdere fra en vicedirektør, der havde ansvar for personale,
- kun ansatte kunne deltage i arrangementets turneringsaktiviteter samt festen om aftenen,
- at arbejdsgiver, herunder de enkelte afdelinger, planlagde hele arrangementet,
- at arbejdsgiver finansierede og fastsatte rammerne for arrangementet, herunder både de praktiske forhold og indholdet.

Vi vurderede, at den aktivitet, hvor skaden indtraf, var et naturligt led i firmaarrangementet. Vi anerkendte derfor skaden som en arbejdsskade.

Den nye Principafgørelse 254-10 kan af tekniske grunde først ses i Principdatabasen fra den 23. december 2010.

[Søg efter Principafgørelse 254-10 i Principdatabasen >>](#)

Ny afgørelse, men samme praksis

Den nye Principafgørelse fastholder Ankestyrelsens hidtidige syn på afgrænsningen af privat- og arbejdsliv. Afgørelsen er stærkt influeret af Principafgørelse U-11-98 og når også samme resultat. Den nye afgørelse vil derfor træde i stedet for den tidligere, som vil blive gjort historisk.

Ankestyrelsen har derved igennem de sidste 20 år søgt at fastlægge rammer for, hvor grænsen mellem arbejde og privatliv går, når der sker en skade.

Afklaring om høreapparater

Der har vist sig at være en del forvirring i kommunerne omkring reglerne for udskiftning og erstatning af høreapparater. Dette betyder, at reglerne for udskiftning og/eller erstatning af høreapparater som er udlånt af kommunen i nogle tilfælde misforstås og blandes sammen med reglerne for høreapparater fra private leverandører, som er finansieret med offentlig støtte. Denne forvirring har Ankestyrelsen forsøgt afklaret gennem en række principielle sager.

Af fuldmægtig Kirsten Toft, Ankestyrelsen

At eje eller ikke at eje

Ankestyrelsen har i 4 afgørelser behandlet forskellen mellem at eje og at låne et høreapparat. Høreapparater, der udlånes fra en offentlig høreklinik udskiftes efter behov, mens apparater, der er anskaffet på en privat høreklinik, er borgerens egen ejendom. Ejer borgeren sit høreapparat kan det kun under ganske særlige omstændigheder udskiftes inden for de første 4 år. Når der er forløbet 4 år, kan det til gengæld udskiftes selvom det hverken er gået tabt eller er i stykker.

Når en borger skal have udskiftet eller erstattet et høreapparat, som enten er udlånt eller givet støtte til af kommunen, skal borgeren vælge mellem enten en offentlig eller en privat høreklinik.

Forskellen på at låne og at få støtte

- Hvis borgeren vælger at låne et høreapparat fra en offentlig klinik dækkes alle udgifterne til anskaffelsen efter bekendtgørelsen.
- Vælger en borger imidlertid at anskaffe sig et høreapparat fra en privat leverandør (fx af æstetiske grunde), får borgeren kun dækket udgifterne i det omfang som er bestemt i bekendtgørelsen. En eventuel difference skal borgeren selv dække.

Når man vælger en offentlig høreklinik, anser man høreapparatet som udlånt af kommunen, hvorimod høreapparater, som er anskaffet på en privat klinik med offentlig støtte anses, for at være borgerens eget. Høreapparater fra offentlige klinikker udskiftes efter behov, også hvis de mistes, mens privat anskaffede høreapparater er underlagt strengere regler om udskiftning, hvis de mistes, før der er gået 4 år.

Betingelserne for at få høreapparat

Efter serviceloven yder kommunen støtte til hjælpemidler, f.eks. høreapparater, når de i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af en funktionsnedsættelse eller i væsentlig grad letter den daglige tilværelse i hjemmet. Det er således altid en forudsætning for bevilling af et høreapparat, at der er en hørenedsættelse af et vist omfang, og at apparatet kan afhjælpe denne nedsættelse.

Nyt høreapparat, når man mister det?

Hvis en borger mister et høreapparat, der er udlånt fra en offentlig høreklub, udskiftes det som udgangspunkt med et nyt. Det eneste krav, for at udskiftningen kan ske, uden at borgeren selv skal betale for det, er, at borgeren ikke må have handlet uforsvarligt med det udlånte høreapparat.

Det betyder, at borgeren kan få bevilget et nyt høreapparat, medmindre borgeren i væsentlig grad selv er skyld i, at det gamle høreapparat er gået tabt.

Svært at få et nyt høreapparat fra en privat klinik

For borgere, som har fået støtte til deres høreapparat, som er anskaffet hos en privat høreklub, gælder det imidlertid, at apparatet kun kan udskiftes uden egenbetaling, før der er gået 4 år, hvis høreapparatet er gået tabt eller blevet ødelagt på en usædvanlig måde. Efter 4 år kan det dog udskiftes frit, også selvom der ikke er behov, i modsætning til de offentligt udlånte apparater.

Reglerne betyder således, at det er vanskeligt at få erstattet et tabt høreapparat, der er købt hos en privat leverandør. Høreapparatet skal være gået tabt på en usædvanlig eller ekstraordinær måde, hvis det skal erstattes eller udskiftes med et nyt, inden der er gået 4 år.

Hjælpemiddelbekendtgørelsen § 4, stk. 6

Bekendtgørelsen fastslår, at borgere, der har valgt et høreapparat fra privat leverandør, tidligst kan bevilges nyt høreapparat efter 4 år. Det gælder dog ikke, hvis der er indtruffet en markant forværring af hørelsen, hvis legemlige forandringer umuliggør anvendelse af apparatet, eller apparatet er gået tabt som følge af tyveri, brand eller lign.

Konsekvensen af at miste høreapparater, som er modtaget fra henholdsvis offentlige eller private høreklinikker har været temaet i 4 principafgørelser i Ankestyrelsen.

Principafgørelse 91-09

Høreapparat fra privat klinik tabt – bevilling afslået

En kvinde havde tabt sit høreapparat - muligvis i bussen eller på vej hjem. Kvinden havde valgt at modtage apparatet fra en privat høreklinik.

Ankestyrelsen fastslog i afgørelsen, at kvinden ikke havde ret til at få bevilget et nyt høreapparat, da høreapparatet var bevilget mindre end 4 år tidligere og var bortkommet, uden at der var tale om særlige omstændigheder, fx brand, tyveri eller lignende.

[Søg på Principafgørelse 91-09 i Principdatabasen >>](#)

Principafgørelse 101-10

Høreapparat fra offentlig høreklinik tabt – ret til nyt udlån

En mand havde tabt sit høreapparat, uden at det nærmere kunne fastslås, hvordan det var sket. Apparatet var udlånt fra en offentlig audiologisk afdeling.

Ankestyrelsen vurderede i denne sag, at borgeren havde ret til at få det tabte høreapparat erstattet med et nyt udlånt apparat. Baggrunden for dette var, at hjælpemiddelbekendtgørelsen gav borgeren direkte ret til udskiftning af bevilgede hjælpemidler efter behov. Der var ikke oplysninger om, at manden havde handlet uforsvarligt med det udlånte apparat.

[Søg på Principafgørelse 101-10 i Principdatabasen >>](#)

Principafgørelse 104-10

Ingen bevilling uden forudgående ansøgning

En mand havde valgt at få et høreapparat fra en privat leverandør. Efter 4 år ønskede han at udskifte det og fik et nyt apparat udleveret fra leverandøren. Samtidig med udskiftningen sendte manden ansøgningen om tilskud til kommunen.

Ankestyrelsen vurderede, at manden ikke havde ret til at få bevilget tilskud til det nye høreapparat. Grunden til dette var, at høreapparatet var anskaffet, inden bevillingen var givet. Der var ikke i sagen oplysninger om, at anskaffelsen havde uopsættelig karakter.

Ankestyrelsen tilføjede, at hvis betingelserne for at få dækket udgifterne til et høreapparat fortsat var opfyldt, ville borgeren som udgangspunkt have ret til udskiftning af høreapparatet efter 4 år alligevel. Det var således ikke i loven et krav for at få et nyt apparat efter 4 år, at det tidligere bevilgede apparat ikke længere kunne anvendes.

[Søg på Principafgørelse 104-10 i Principdatabasen >>](#)

Principafgørelse 230-10

Frit valg mellem offentlig eller privat leverandør

En kvinde havde lånt et høreapparat fra en offentlig høreklub. Hun tabte imidlertid apparatet og var derfor berettiget til et nyt, da hun ikke havde handlet uforsvarligt med det udlånte. I stedet for at modtage et nyt udlånt høreapparat fra en offentlig høreklub, ønskede hun at få tilskud til at købe et apparat fra en privat leverandør.

Ankestyrelsen fastslog, at kvinden havde ret til at vælge at få det nye høreapparat leveret af en privat leverandør, uanset at et udlånt apparat kunne dække behovet. Ankestyrelsen henviste til, at retten til at få særligt personlige hjælpemidler leveret af en privat leverandør fremgik udtrykkeligt af loven.

[Søg på Principafgørelse 230-10 i Principdatabasen >>](#)

Formelle regler volder problemer

Region Sjællands kommuner har ikke styr på væsentlige formelle regler, når de træffer afgørelse om at rejse en sag om førtidspension. Det går bedre med at træffe den rigtige afgørelse, men også her er der forbedringsmuligheder. Det viser en praksisundersøgelse, som Beskæftigelsesankenævnet i Statsforvaltningen Sjælland har foretaget. I knap hvert fjerde tilfælde var det ikke korrekt at rejse sagen.

Af fuldmægtig Poul Madsen, Beskæftigelsesankenævnet, Statsforvaltningen Sjælland

For spinkel dokumentation i knap hver fjerde sag

I knap hver fjerde sag er dokumentationen for, at borgerens arbejdsevne ikke kan forbedres, for spinkel. Enten burde der have været foretaget en egentlig erhvervsafklarende foranstaltning for at belyse borgerens reelle restarbejdsevne, eller den lægelige belysning af sagen er ikke god nok.

Eksempel - lægelige oplysninger mangler

46-årig mand, som indtil sygemelding arbejdede som boliginspektør. Sygemeldt efter to episoder med trusler.

Helbred: Efter seks psykologsamtaler konkluderer psykiatrisk speciallæge i april 2008, at mandens tilstand er let bedret. Prognosen beskrives som relativ positiv. I to senere statusattester er prognosen mere negativ, og diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion bliver ventileret. Alle de symptomer, der er karakteristiske for diagnosen, er dog ikke beskrevet. Der mangler en objektiv undersøgelse.

Arbejdsprøvning: 3 x 3 timer om ugen. Sygemeldt efter ca. to måneder.

Nævnets vurdering: Ikke tilstrækkeligt dokumenteret, at mandens arbejdsevne ikke vil kunne bedres. Der burde have foreligget en aktuel psykiatrisk speciallægeundersøgelse, inden sagen om førtidspension blev rejst.

Nævnet er enig i godt tre ud af fire afgørelser om at rejse en sag om førtidspension. Disse sager er veloplyste, og det er veldokumenteret, at borgerens arbejdsevne ikke kan forbedres.

Borgeren er i 40 % af sagerne så syg, at det er åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres.

Ikke relevant eller uhensigtsmæssig arbejdsprøvning

Undersøgelsen viser også, at i næsten hver femte sag, hvor der er foretaget arbejdsprøvning, er arbejdsprøvningen ikke relevant eller uhensigtsmæssig. Typisk tilgodeser den ikke borgerens helbred, eller den er for kortvarig til at sige noget om borgerens arbejdsevne.

Nævnet anbefaler derfor kommunerne

- Vær opmærksom på, at sagen er lægeligt opdateret, inden afgørelse om at rejse sag om førtidspension
- Sørg for, at de erhvervsafklarende foranstaltninger, der bliver iværksat, også tilgodeser borgerens lidelser
- Vær opmærksom på, at alle mulighederne i pensionslovens § 18 for eventuelt at forbedre borgerens arbejdsevne er afklaret

De seks kommuner, der har deltaget i undersøgelsen, med i alt 80 sager

• Roskilde	• Køge
• Ringsted	• Lolland
• Solrød	• Odsherred

For sen besked og uden klagevejledning

Kommunerne har styr på at anvende arbejdsevnetemetoden. Det kniber dog med at overholde andre formelle regler. Kun to af de seks kommuner har fulgt reglerne til punkt og prikke. I næsten hver fjerde sag har borgeren ikke fået skriftlig besked om afgørelsen om at rejse sag om førtidspension. I mere end hver tredje sag, har borgeren ikke fået skriftlig besked i tide. I næsten to ud af tre sager har borgeren ikke fået vejledning om muligheden for at klage over afgørelsen.

Kommunen giver ofte besked om, at en sag om førtidspension er rejst, samtidig med, at den giver besked om, at førtidspension er bevilget. Besked om afgørelsen om at rejse sag er dermed kommet for sent, og borgeren har ikke haft mulighed for at klage over afgørelsen.

Dette er en af grundene til, at nævnet får uforholdsmæssigt mange klager over tidspunktet for bevilling af førtidspension.

Nævnet anbefaler derfor kommunerne

- Træf en regelret afgørelse om at rejse sag om førtidspension
- Send en skriftlig afgørelse i god tid inden selve afgørelsen om førtidspension
- Forsyn afgørelsen med klagevejledning

Lovgrundlaget

Lov om social pension § 18:

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved aktiverings-, revaliderings- og behandlingsmæssige samt andre foranstaltninger.

Læs praksisundersøgelsen på statsforvaltningens hjemmeside >>

Kommuner prioriterer frivilligområdet

Kommunerne prioriterer det frivillige arbejde på det sociale område højt. Det viser den seneste rapport fra Ankestyrelsen om organiseringen af det frivillige sociale område. Det er især graden af formalisering af samarbejdet med foreningerne og dokumentation af den frivillige indsats i relation til kvalitetsudvikling, som kommunerne prioriterer. 7 af landets kommuner er indgået i undersøgelsen.

Af fuldmægtige Samuel Nielsen og Steen Birkedal, Ankestyrelsen

Dokumentation fører til kvalitet

Flere af de 7 kommuner fra undersøgelsen har fokus på området for frivillige. Fx har både Århus og Gladsaxe kommuner afsat ekstra ressourcer til at dokumentere de frivillige foreningers aktiviteter, målgrupper samt øvrige erfaringer med den frivillige indsats i netop deres kommuner. Dokumentationen af det frivillige arbejde anvendes også til at opstarte nye projekter og skabe grundlag for samarbejdsrelationer mellem kommunerne og de frivillige foreninger.

"Vi bruger oplysningerne til at generere viden om, hvad der egentligt foregår ude i foreningerne. Vi kigger efter, hvor det eventuelt kunne blive relevant med strategiske partnerskaber – måske kontakt mellem en forening og en institution. Når man gerne vil have en frivillig social forening til at løse opgaver inden for et specifikt område, så ved man, hvad det er for foreninger, der har ressourcer".

- Gladsaxe Kommune

"Vi bruger oplysningerne som en kvalitativ opfølgning og knapt så meget som et kontrolelement. Foreningerne oplever evalueringen som, at vi som kommune i højere grad tager dem og deres indsats alvorligt, når vi følger op på bevillingerne. Det kan være en meget god rettesnor for foreningerne at få en guide til, hvad de kan gøre mere af eller gøre anderledes fremover – som gode råd til deres arbejde".

- Århus Kommune

Flere bud på et stærkere samarbejde

Samarbejdet mellem den offentlige sektor og de frivillige sociale foreninger har ifølge de 7 interviewede kommuner en lang række fordele.

Der er også en række udfordringer, som kommunerne står overfor, når de vil forbedre samarbejdet. I rapporten giver kommunerne 5 bud på, hvordan disse udfordringer kan håndteres:

- De frivillige sociale foreninger skal inddrages tidligt. Der skal være en løbende dialog for at afstemme forventninger til samarbejdet mellem kommunen og foreningerne.
- De frivillige sociale foreninger bør opfattes som en væsentlig samarbejdspartner i den sociale indsats i forlængelse af de kommunale tilbud
- De frivillige sociale foreninger skal være bevidste om deres ejerskab i forhold til iværksatte projekter og aktiviteter
- De frivillige sociale foreningers arbejdsområder og opgaver skal præciseres og afgrænses i forhold til de opgaver, de kommunen skal løfte.
- De frivillige sociale foreninger bør varetage såkaldte 'bløde opgaver' – for eksempel at stå for sociale aktiviteter og lettere plejefunktioner, som fx hjælp til væskeindtag hos syge borgere

"Det er ikke noget med 'hov, her er en frivillig forening, så trækker kommunen sin serviceydelse tilbage.' Den professionelle service er kommunens fulde ansvar! De frivillige sociale foreninger går ind og giver et ekstra bidrag ud over det. Men hvis alle de frivillige foreninger trak sig, så ville vi til gengæld have et fattigere samfund".
- Sønderborg Kommune

Det betaler sig at formalisere frivilligområdet

Kommunerne har gode erfaringer med at formalisere samarbejdet med foreningerne. Især når kommunerne har etableret frivilligcentre og ansat frivilligkonsulenter har fordelene været klare. Frivilligkonsulenten skal først og fremmest føre kommunens frivilligpolitik ud i praksis og sikre en tæt dialog med de frivillige i foreningerne.

Synergieffekt i frivilligcenteret i Silkeborg

- Silkeborg Kommunes frivilligcenter har til huse i kommunens sundhedshus. Det skaber en klar synergieffekt mellem det frivillige område og sundhedsområdet i kommunen. Borgere, som opsøger sundhedstilbud, bliver således samtidigt opmærksomme på de frivillige sociale foreninger og deres tilbud. Dette er også med til at understøtte rekrutteringen af ny frivillige i foreningerne.

Ikke al støtte indberettes

Rapporten viser, at kommunernes har forskellig praksis, når de konterer og indberetter til Ankestyrelsens statistik over støttemidler til frivillige foreninger. Baggrunden er formentlig, at kommuner har forskellige opfattelser af, hvad der er udgifter på det frivillige sociale område. Dette betyder, at kommunerne bruger flere midler på frivilligt socialt arbejde, end de indberetter til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen har løbende kontakt med kommunerne og vurderer derfor, om vi skal ændre i mulighederne for indberetningerne eller i vejledningen for på den måde at sikre så korrekte data som muligt.

§ 18-støtte til frivillige sociale foreninger

Efter servicelovens § 18 skal kommunerne samarbejde med frivillige sociale foreninger. Rammerne for samarbejdet fastlægges af den enkelte kommune, men kommunerne er forpligtet til at afsætte et årligt beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde.

På Socialministeriets hjemmeside www.sm.dk kan du læse hele rapporten "Temaanalyse: Kommunernes perspektiv på §18-støtten til frivillige sociale foreninger - en kvalitativ interviewundersøgelse af udviklingstendenser".

Læs hele rapporten på Socialministeriets hjemmeside >>

Refusion når borgere med stort behov for hjælp flytter i egen bolig

Ankestyrelsen har i tre nye Principafgørelser igen taget stilling til spørgsmålet om refusion af udgifterne mellem kommuner, når personer, som tidligere har været tilknyttet en institution eller boform, flytter i egen bolig. Afgørelserne supplerer to tidligere afgørelser på området.

Af fuldmægtig Kirsten Toft, Ankestyrelsen

Egen bolig sidestillet med særlig boform

Retssikkerhedsloven giver en kommune, hvor en institution/boform er beliggende, ret til at få udgifterne refunderet fra den kommune, som borgeren er flyttet fra, hvis den tidligere kommune eller en anden offentlig myndighed har medvirket til, at borgeren har fået ophold på institutionen/ i boformen.

Dette fremgår direkte af § 9 c, stk. 2, nummer 1 – 4 og 6. Spørgsmålet har imidlertid været, hvornår der er ret til refusion efter opsamlingsbestemmelsen i stk. 2 nummer 5.

Uddrag af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område § 9 c

Stk. 2. Opholdskommunen har ret til refusion, når den tidligere kommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at en person får ophold i

- 1) boformer efter §§ 107-110 og 192 i lov om social service,
- 2) boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.,
- 3) institutioner under sygehusvæsenet,
- 4) institutioner under Kriminalforsorgen,
- 5) boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-4, eller**
- 6) anbringelsessteder for børn og unge efter §§ 67 og 142 i lov om social service.

Ankestyrelsen har behandlet en række sager om mellemkommunal refusion af udgifterne til voksne borgere med stort hjælpebehov, der flyttede til egen bolig. Tidligere på året offentliggjorde vi to Principafgørelser om afgrænsningen i forhold til, hvornår der **ikke skal** ydes refusion.

Tre nye Principafgørelser på området afgrænser problemstillingen i forhold til, hvornår der **skal** ydes refusion. Borgerne i de tre nye sager modtog så meget hjælp, at den tidligere opholdskommune skulle yde refusion også efter flytningen. Ankestyrelsen

fastslog, at borgernes situation derfor kunne sidestilles med personer, med ophold i de særlige boformer eller boliger, der er nævnt i retssikkerhedslovens § 9c, stk. 2, nr. 1-4.

Omfanget af hjælpen er afgørende

Ifølge vejledningen til retssikkerhedsloven har lovens § 9c, stk. 2, nr. 5, til formål at medvirke til fleksibilitet. Bestemmelsen skal modvirke, at formelle krav til organisering er en hindring for at udvikle nye tilbudsformer.

Ankestyrelsen lagde derfor i afgørelserne vægt på, om der efter flytning i egen bolig blev ydet en hjælp, der dækkede de samme behov, som borgeren fik dækket, da han eller hun boede på institution eller i en særlig boform. Det er således helt afgørende for vurderingen af, om borgerens nuværende situation kan sidestilles med den tidligere, i hvilket omfang han eller hun modtager hjælp i egen bolig.

I de tre nye sager lagde Ankestyrelsen til grund, at også ophold i egen bolig kunne danne grundlag for mellemkommunal refusion, hvis situationen kunne sidestilles med ophold i en boform, der er oprettet efter servicelovens regler.

Ankestyrelsen fastslog i afgørelserne, at man ved vurdering af omfanget af hjælpen skal se på alle de former for hjælp, som borgeren er bevilget, og som han eller hun ellers ville have kunnet modtage i en af de boformer, der er nævnt i loven.

Fx kan en beskyttet beskæftigelse eller visitation til værested bidrage til at skabe den samme struktur i borgerens hverdag, som et ophold på en institution eller i en boform kan. Forhold som disse skal derfor indgå i vurderingen af, om borgeren modtager hjælp, der kan sidestilles med den, der ydes på en institution eller i et botilbud.

Det er ikke afgørende, om der ydes over eller under 15 timers personlig hjælp. Det er derimod den samlede støtte som afgør, om der er ret til refusion.

Hjælp som i en særlig boform

I de tre nye Principafgørelser slog Ankestyrelsen fast, at en borgers egen bolig også kan sidestilles med et ophold på institution eller i en anden særlig boform. Derfor kan der også ske refusion til opholdskommunen i disse tilfælde.

De nye Principafgørelser kan af tekniske grunde først ses i Principdatabasen fra den 23. december 2010.

15 timers pleje og beskyttet beskæftigelse

Den første sag vedrørte en borger, der i flere år havde boet i en boform for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne (efter servicelovens § 108).

På et tidspunkt flyttede han i egen bolig i en ny kommune og modtog 35 timers støtte om ugen til almindelige daglige funktioner og pleje. Den ugentlige støtte blev ændret til 15 timer og suppleret med et tilbud om beskyttet beskæftigelse i 37 timer om ugen.

Kommunen tilbød efter almindelig praksis en beskyttet beskæftigelse, hvorunder der også var mulighed for at støtte borgeren i at klare hverdagens problemer, konfliktløsning og social omgang med andre. De 15 timers personlig støtte var fastsat på baggrund af konkrete oplysninger om, at borgeren tilbragte en del fritid hos nogle venner, der også modtog støtte. Der var således tale om, at opholdet hos vennerne og deres støtteperson var med til at skabe struktur i borgerens hverdag. Kommunen var forberedt på at antallet af støttetimer måtte forhøjes, hvis den nære relation til vennerne ophørte.

Ankestyrelsen vurderede derfor, at den samlede støtte havde et omfang og en karakter, så den kunne sidestilles med og træde i stedet for et ophold i en boform, som nævnt i retssikkerhedslovens § 9c, stk. 2, nr. 1-4.

Principafgørelsen har nummer 253-10.

[Søg efter Principafgørelse 253-10 i Principdatabasen >>](#)

Når der altid er støtte til stede

Den anden sag vedrørte en borger, der sammen med 3 andre med samme handicap boede i hver deres bolig med fællesfaciliteter, hvor de bl.a. kunne tilberede mad. Der var ikke tilknyttet personale fra kommunen til drift af de fælles faciliteter, men de 4 borgeres personlige støttetimer blev planlagt indbyrdes, så der altid var mindst en støtte til stede ved f.eks. den fælles madlavning. Borgeren, som sagen konkret handlede om, var bevilget 15½ times ugentlig støtte samt beskyttet beskæftigelse 4 dage om ugen.

Ankestyrelsen vurderede, at der også her var tale om en støtte, der i omfang og karakter kunne sammenlignes med den, der blev ydet i en særlig boform.

Principafgørelsen har nummer 251-10.

[Søg efter Principafgørelse 251-10 i Principdatabasen >>](#)

Personlig støtte og daglig brug af øvrige tilbud fra kommunen

I den tredje sag var der tale om en borger, der efter et døgnophold på en specialinstitution, flyttede til egen bolig i samme kommune. Han modtog 15 timers ugentlig personlig støtte af specialuddannet personale fra institutionen, ligesom han

kunne kontakte en vagt telefonisk, hvis der var behov for det. Han havde herudover fri adgang til at benytte institutionens faciliteter og personale. Det gjorde han næsten dagligt, og kommunen understregede, at dette var forudsætningen for at han kunne klare sig i egen bolig.

Ankestyrelsen vurderede, at der fortsat var ret til refusion, idet den samlede støtte havde et omfang og en karakter, som kunne sammenlignes med den støtte, der blev ydet i en særlig boform.

Principafgørelsen har nummer 252-10.

[Søg efter Principafgørelse 252-10 i Principdatabasen >>](#)

Hvornår er omfanget af hjælpen for lille?

Ankestyrelsen har i to tidligere sager fra 2010 også behandlet spørgsmålet, om der skal ydes mellemkommunal refusion efter en borger var flyttet i egen bolig.

Begrænset socialpædagogisk hjælp

En borger med meget dårligt syn og tidligere misbrugsproblemer, flyttede fra et nedlagt botilbud til egen bolig. Hans nye kommune bevilgede socialpædagogisk hjælp i 15 timer ugentlig.

Fraflytningskommunen havde ikke pligt til at yde refusion for udgifter vedrørende borgeren, der var flyttet i eget hjem. Ankestyrelsen vurderede, at hjælpen ikke var af et sådan omfang, at flytningen til en ny selvstændig bolig trådte i stedet for eller kunne sidestilles med ophold i en boform. Der blev lagt vægt på, at der ikke var tale om så omfattende hjælpeforanstaltninger med tilknyttet personale, som normalt karakteriserer et botilbud.

Afgørelsen er offentliggjort som Principafgørelse 89-10.

[Søg efter Principafgørelse 89-10 i Principdatabasen >>](#)

11 timers hjælp om ugen og skiftende behov for yderligere tilbud

Tilflytningskommunen havde ikke ret til refusion for udgifter til en borger, der efter ophold i en § 108-institution flyttede i eget hjem. Hjælpen blev herefter nedsat til 11 timer om ugen. Der var tilknyttet samværs- og aktivitetstilbud og adgang til psykoseteam, men behovet herfor var af meget skiftende omfang.

Ankestyrelsen vurderede, at hjælpen ikke var af et sådan omfang, at flytningen til en ny

selvstændig bolig trådte i stedet for eller kunne sidestilles med ophold i en boform. Der blev lagt vægt på, at der ikke var tale om så omfattende hjælp ved tilknyttet personale, som normalt karakteriserer et botilbud, og at behovet for hjælp ud over det faste niveau var af meget skiftende omfang.

Afgørelsen er offentliggjort som Principafgørelse 159-10.

[Søg efter Principafgørelse 159-10 i Principdatabasen >>](#)

Kort Nyt fra Ankestyrelsen

Ny statistik fra Ankestyrelsen

Nye tal om anbringelser af børn og unge

Tal fra Ankestyrelsen er opdateret med nye tal om anbringelser af børn og unge.

Efter offentliggørelsen af årsstatistik 2009 om børn og unge anbragt uden for hjemmet gjorde en række kommuner opmærksom på, at de ikke havde fået indberettet de korrekte tal. Kommunerne fik derefter ny mulighed for at indberette.

De nye tal viser, at faldet i antallet af afgørelser om anbringelser fra 2008 til 2009 er 15 % og ikke 20 % som tidligere offentliggjort.

[Se Tal fra Ankestyrelsen på www.ast.dk >>](http://www.ast.dk)

Nye tal om førtidspensioner

Ankestyrelsens statistik for 3. kvartal af 2010 viser et fald i antallet af tilkendelser på 8 % i forhold til 3. kvartal 2009.

De nye førtidspensionister er blevet 1 år yngre siden 2005. Det skyldes især flere tilkendelser til personer mellem 30 år og 49 år, men antallet af tilkendelser til unge under 30 år er også steget.

[Se statistikken på www.ast.dk >>](http://www.ast.dk)

Ny Højesteretsdom

Højesteret har den 3. december afsagt dom om beregning af folkepension.

Ankestyrelsen fik ved dommen medhold i, at genvundne afskrivninger var "indtægt ved personligt arbejde" og derfor skulle indgå i grundlaget for beregningen af folkepensionens grundbeløb.

[Søg efter sag 215/2009 på Højesterets hjemmeside >>](#)

Redegørelse om det frivillige sociale arbejde

Ankestyrelsen har for Socialministeriet udarbejdet en redegørelse for 2009 om det frivillige sociale arbejde.

Redegørelsen består af to dele

- En kvantitativ analyse af kommunernes fordeling af midler efter servicelovens § 18
- En kvalitativ temaanalyse af udviklingstendenser i samarbejdet mellem kommunerne og de frivillige sociale foreninger

[Se redegørelsen på Socialministeriets hjemmeside >>](#)

[Læs artikel om kommunernes syn på støtten til frivillige foreninger >>](#)

Undersøgelse om uledsagede mindreårige flygtninge

Ankestyrelsen gennemførte i foråret 2010 en undersøgelse for Integrationsministeriet om uledsagede mindreårige flygtninge. Undersøgelsen bygger på interviews med otte kommuner og otte unge, der var uledsagede mindreårige, da de kom til Danmark.

Hold øje med næste udgave af Nyt fra Ankestyrelsen, hvor vi bringer en længere artikel om undersøgelsen.

[Se rapporten om undersøgelsen på \[www.ast.dk\]\(http://www.ast.dk\) >>](#)

Ankestyrelsen er eDag3-parat

Ankestyrelsen blev i begyndelsen af november eDag3-parat. Dermed behøver borgere ikke længere en sikker mail for at kommunikere elektronisk med Ankestyrelsen.

Borgere kan ved at benytte den digitale postkasse på www.borger.dk stille spørgsmål til deres sag eller sende yderligere oplysninger til sagen.

Ankestyrelsen kan svare borgere, der måtte ønske det, ad denne kanal.

Nyeste Principafgørelser fra Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har i december udsendt Principafgørelser om blandt andet:

- Taxakørsel er ikke personlig assistance
- Ret til at vælge høreapparat fra privat leverandør
- Merudgifter og personer med andre flere lidelser
- Anden aktør og afgørelser om sygedagpenge
- Godtgørelse for skade ved brug af krykker i forbindelse med arbejdsskade

[Se alle Principafgørelserne fra december på www.ast.dk/nyheder >>](http://www.ast.dk/nyheder)

Forkert henvisning til Principafgørelse

Vi henviste desværre til en forkert Principafgørelse i vores nyhedsbrev om december måneds Principafgørelser. Principafgørelsen om anden aktør og afgørelse om sygedagpenge har nummer **226-10**. Vi beklager fejlen.

[Søg efter Principafgørelse 226-10 i Principdatabasen >>](#)

Ankestyrelsen holder lukket mellem jul og nytår

Ankestyrelsen holder lukket mandag den 27. – torsdag den 30. december 2010.

Vi ønsker vores 7.600 abonnenter god jul og godt nytår.